

CD KLASSIEK

Bij de Zonnekoning
Michel Pignolet

Michel Pignolet de Montclair (1667-1737), een leerling van Marin Marais, was een interessant componist in zijn tijd. De Zonnekoning heerste toen over Frankrijk en het hofleven in Versailles zette de toon in Europa.

Michel Pignolet wist dankzij de muziek te ontsnappen aan de armoede van zijn jeugd in een bescheiden dorp in de Haute-Marne. Als negenjarig weverskind, gezegend met een engelenstem, werd hij lid van de *pueri cantores* van de kathedraal van Langres. Op zijn twintigste trok hij naar Parijs, waar hij de contrabas bespeelde in het orkest van de opera.

Zijn tijdgenoot Evrard Titon du Tillet noteerde dat Pignolet de eerste was die de Italiaanse mode importeerde en hij weet nog te vertellen dat de contrabas een geweldige indruk maakte op het Parijse publiek. Pignolet gaf ook les en baatte een muziekwinkel uit. Zijn compositorische productie was dus niet erg groot.

Typisch voor zijn stijl zijn effecten. Zo liet hij bepaalde instrumenten zoals de hoorn zachtjes spelen in de coulissen als in een jachtscène een effect van vertediging leek. Theatrale grapjes waren

dat, die andere componisten zoals Rameau gretig overnamen.

Het werk van Michel Pignolet de Montclair wordt de jongste jaren opnieuw ontdekt. Zeker de cantates werden al een aantal keer uitgebracht op cd evenals zijn concerto's voor traverso/fluït.

Het Italiaanse ensemble Pian & Forte bestaat uit drie degelijke 'trompetters' met versterking van Gabriele Cassone (ook natuurtrompet) en Antonio Frige (klavecimbel). Het ensemble maakt daarbij gebruik van kopieën van authentieke instrumenten. Zo krijg je als luisteraar een fraai beeld van deze muziek.

We stippen nog aan dat wat in Pignolet's tijd als 'concert' werd bestempeld veeleer overeenkomt met wat wij thans verstaan onder het begrip 'suite'. Het is een opvolging van min of meer samenhangende stukken, maar zonder strikte ordening. In dit geval vormen het vijfde en het zesde concert elkaars tegenhangers, respectievelijk 'oorlog' en 'vrede'. Dat mag ook een goede reden genoemd worden om de klaroen boven te halen.

O ja, en waar komt die Montclair nu eindelijk vandaan in de naam van de componist? Adellijke wortels? Neen, het was gewoon de naam van de vestingstoren van zijn geboortedorp Andelot. (JC)

Michel Pignolet de Montclair, *Concerts for Natural Trumpet and Harpsichord*, Dynamic (distributie codaex), reeks *Delizie Musicali*, DM8004, 26,99 euro.

TIJDSCHRIFT

Moeizame relatie
TGL

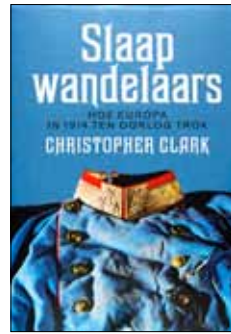
Mathijs Lamberigts doet in het jongste nummer van *Tijdschrift voor Geestelijk Leven* uit de doeken hoe er in het vroege christendom met seksualiteit werd omgegaan. Dat was bij aanvang redelijk open. Het celibaat werd weliswaar hoog gewaardeerd, maar er was bijvoorbeeld geen celibaatsplicht. De positie van Augustinus veroorzaakte echter een evolutie in de houding van het Christendom ten opzichte van seksualiteit en lichamelijkeheid. Seksualiteit werd haast een kwaad dat slechts op goede wijze kon bestaan binnen wettelijke grenzen en gericht op voortplan-

ting. Voor Augustinus' tijdgenoot Julianus, de bisschop van Aelclanum, was seksualiteit dan weer ingebed in Gods schepping en bijgevolg goed. Dat standpunt verwaagde echter gedurende eeuwen.

Veel van de bijdragen in dit nummer van TGL bespreken de kwestie van seksueel misbruik in de schoot van de Kerk. De Nederlandse theoloog Erik Borgman graaft naar de diepste wortels van de verantwoordelijkheid van de Kerk. Het zijn niet enkel de individuele leden van de Kerk die zich bezondigen aan feiten, ook de Kerk zelf. Dat kun je begrijpen door de Kerk te beschouwen als tegelijk heilig en zondig. De grote jezuïet Karl Rahner schreef er reeds over in 1947 en volgens Borgman is zijn standpunt ook nu nog best bruikbaar. (EDS)

Tijdschrift voor Geestelijk Leven, maart/april 2013. *Kerk en seksualiteit. Een moeizame relatie.*

BOEK GESCHIEDENIS

Waarom oorlog?
Christopher Clark

De boekenmarkt maakt zich op voor de honderdste verjaardag van de Eerste Wereldoorlog. Christopher Clark is een Australische historicus die nauwgezet de aanloop naar die verwoestende wereldbrand uit de doeken doet.

Dat de auteur een Australiër is, is van belang. De Australische en Nieuw-Zeelandse troepen speelden immers een belangrijke rol in

de strijd aan het westelijke front en ze tekenden voor heldhaftige militaire feiten. Toch sneuvelden de jongens van *down under* in een oorlog die zich ver van hun thuisfront afspeelde. Waarom?

Clark zoekt uit wat er zich afspeelde vóór die ochtend van 28 juni 1914, toen aartshertog Franz Ferdinand en zijn vrouw Sophie Chotek het station van Sarajevo binnenreden. Even later werden ze vermoord en hun dood leidde 37 dagen later tot de Eerste Wereldoorlog.

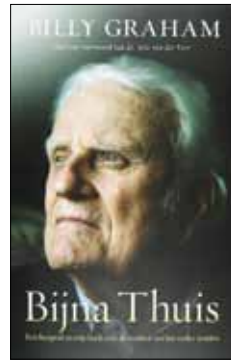
Het conflict dat tijdens de zomer van 1914 ontstond, bracht 65 legers op de been en eiste drie wereldmachten en twintig miljoen mensenlevens. Nog steeds valt de aanloop tot de Eerste Wereldoorlog op door zijn rauwe herkenbaarheid: zelfmoordterroristen, schimmige ondergrondse bewegingen en massahysterie beheersten toen Europa. Je voelde een wereldbrand onafwendbaar op je afkomen.

Christopher Clark benadert de Eerste Wereldoorlog alsof hij van-

daag zou kunnen uitbreken en hij brengt een levendige reconstructie van de historische feiten. Hij reikt ver terug in het verleden om de oorzaken aan te geven. Clark put uit archieven, bouwt zijn verhaal even grondig als adembenevend op en laat alle hoofdspeleers aan bod komen. Zijn relaas eindigt in augustus 1914, wanneer legers zich in de strijd werpen, blind voor de gruwel die ze onherroepelijk teweeg zouden brengen. (EDS)

Christopher Clark, *Slaapwandelaars. Hoe Europa in 1914 ten oorlog trok*, De Bezige Bij, Antwerpen, 2013, 670 blz., 39,95 euro.

BOEK SPIRITUALITEIT

Ouder worden
Billy Graham

Billy Graham, geboren in 1918 en dus 93 inmiddels, is een grote figuur in het Amerikaanse protestantisme. Graham richtte in de jaren 1950 in de Verenigde Staten een organisatie op, de Billy

Graham Evangelistic Association, die onder meer wekelijkse radio-uitzendingen (al meer dan een halve eeuw intussen), tijdschriften, films, columns in kranten en televisiespecials verzorgt. Hij preekte 'kruistochten' in de hele wereld die leidden tot de groei van het evangelische christendom. Tegelijk onderhield hij een nauwe band met paus Johannes-Paulus II.

Graham was ook een politieke figuur, die nauwe banden onderhield met de Democratische partij en met meerdere Amerikaanse presidenten. Graham preekte in 2006 zijn laatste dienst.

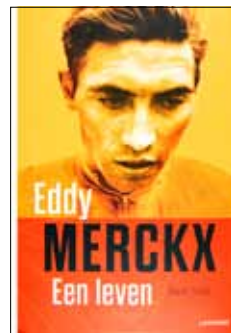
Dit boek is, zoals de titel *Bijna thuis* aangeeft, een soort afscheid in geloof. Graham heeft het over de laatste fase van het leven. Het is een praktisch boek dat ouderen wil stimuleren. „Oud worden is niet iets om te ontkennen of bang

voor te zijn, maar iets om te omarmen als onderdeel van Gods plan voor je leven”, schrijft hij.

Het geheel is geschreven in een getuigende, vertellende stijl met zeer geregeld een Bijbelse verwijzing. Zo zijn het als het ware preken. De Bijbel noemt het in de psalmen een zegen dat we de kinderen van onze kinderen mogen zien. Begrijpen we voldoende de zegen die God ons schenkt? (EDS)

Billy Graham, *Bijna thuis. Een hoopvol boek over het ouder worden*, Gideon, Hoornaar, 2013, 210 blz., 14,95 euro.

BOEK SPORT

Kannibaal Merckx
Daniel Friebe

De Belg Eddy Merckx geldt nog steeds als de grootste wielrenner ooit. Zijn palmares oogt inderdaad indrukwekkend en zijn overwinningen waren vaak legendarisch. Tussen 1965 en 1978 overheerste Merckx het wielrland. Alles en iedereen die hij op zijn weg tegenkwam, moest eraan geloven. Slechts winnen telde. En dat deed Merckx meer dan 500 keer.

De Britse sportjournalist Daniel Friebe – hij zag Merckx nooit koersen – borstelt een portret dat een antwoord moet bieden op het mysterie-Merckx. De titel luidt in het Nederlands *Eddy Merckx. Een leven*, maar dat dekt de lading niet

helemaal. De oorspronkelijke Engelse titel is *The Cannibal*, de kannibaal, Merckx' bijnaam in het peloton. De Belgische wielrenner was immers een echte kannibaal die iedereen verslond.

Het boek is ook geen biografie. Friebe onderzoekt het raadsel achter de man. Over de Belgische wielrenner is reeds ontzettend veel geschreven, maar toch blijft zijn persoonlijkheid in nevelen gehuld. Wie kent Merckx echt? Zijn ploegmaats? Toch niet, volgens Roger Swerts, een van zijn beste en langst dienende knechten. Hij wist naar eigen zeggen tijdens en na hun carrières nog altijd niet hoe Merckx in elkaar zat.

Volgens sommige biografen stond Merckx heel anders in het leven dan andere renners. Dat maakte hem tot wie hij was. De auteur probeerde dat te vatten door maandenlang allerhande personen te interviewen die met Merckx hebben samengewerkt of tegen hem hebben gekoerst. Merckx zelf en zijn vrouw wezen een interview af, omdat ze contractueel gebonden waren aan een ander boek. Het maakt het alleen maar spannender.

Het is ook geen hagiografie geworden. Een heel hoofdstuk is gewijd aan de mysterieuze dopingzaak uit 1969. (De sportheld

uit Meise werd driemaal tijdens zijn carrière betrapt op verboden spul.) Haast niemand in die tijd geloofde daarin. Het boek valt ook op door een interview waarin een arts beweert dat Merckx een hartafwijking had die hem net in staat stelde de prestaties te leveren die hij leverde.

Pas na zijn tweede succesvolle carrière als fietsconstructeur kwamen ook Merckx' warmte en humor naar boven en verdwenen zijn aangeboren bescheidenheid en wantrouwen. Volgens sommigen is de ex-renner vandaag een ander mens. En dan is er ook nog het raadsel van Merckx' frequente kerkbezoek... (EDS)

Daniel Friebe, *Merckx. Een leven*, Lannoo, Tielt, 2013, 272 blz., 19,99 euro.